

Domnule Guvernator,
Doamnă Președinte al Senatului,
Domnule Președinte al Camerei Deputaților,
Domnule Președinte al Curții Constituționale a
României,
Domnule Președinte al Academiei Române,
Excelențele voastre,
Doamnelor și domnilor,

Vă mulțumesc pentru invitație și sunt onorat să particip alături de dumneavoastră la acest eveniment, pentru a sărbători împreună un secol de la adoptarea Constituției din 1923, Constituția României Întregite.

Doresc să vă felicit pentru ideea excelentă de a lansa cele două monede dedicate centenarului Constituției de la 1923.

Doamnelor și domnilor,

„Statul român trebuie să aibă o viață națională vie. Numai prin acest caracter național el va putea pune la maximum de valoare însușirile sale, deci energia sa latentă, numai astfel va putea fi un factor real de civilizație și va putea rezista, izolat cum este, în regiunea cu echilibru instabil în care se găsește”.

Aceste cuvinte aparțin marelui om politic liberal, Vintilă Brătianu. Au fost scrise cu prilejul dezbaterilor organizate de Dimitrie Gusti prin Institutul Social Român cu privire la proiectul Constituției din 1923.

Aceste cuvinte sunt la fel de actuale astăzi, pe cât erau de actuale după încheierea primului război mondial, în contextul unei nevoi acute de a da unitate de acțiune și o conștiință națională României Întregite, în toate teritoriilor care trăiseră separat până atunci.

Dacă ar fi să identificăm cel mai important aport al Constituției din 1923, atunci acesta este fără îndoială faptul că a îndeplinit în plan politic și juridic proiectul național de înfăptuire a statului național unitar. Așa cum afirma prim-ministrul Ion. I.C. Brătianu, a fost „un capitol nou în dezvoltarea mai completă și mai trainică a țării”.

Întregul efort al națiunii române și al elitei sale intelectuale, economice și politice a fost să unească cetățenii și instituțiile sub o singură Lege fundamentală, expresia valorilor politice proprii, a proiecțiilor și a opțiunilor strategice pentru viitor.

Doamnelor și domnilor,

Rolul unei constituții scrise este unul preponderent politic și juridic, mai puțin economic. Constituțiile stabilesc forma de guvernământ, modul de exercitare a puterii, precum și limitele și obiectivele puterii, care sunt chiar drepturile și libertățile cetățenilor.

De cele mai multe ori, politica economică nu este un obiectiv principal al actului politic fondator al unui stat. Se discută mult prea puțin despre ceea ce numim constituția economică a unui stat, regulile și instituțiile fundamentale care au menirea să construiască și să garanteze stabilitatea și performanța economiei naționale.

Cu toate acestea, Constituția din 1923 nu a fost doar expresia valorilor liberalismului politic adaptat nevoilor societății românești de atunci și obiectivului fundamental al creării unui stat național unitar.

Prin reglementările sale în domenii precum dreptul de proprietate privată și limitele acestuia, dreptul la asociere, protecția factorilor de producție, regulile privind exploatarea bogățiilor subsolului sau privind dobândirea imobilelor, Constituția din 1923 a fundamentat în spiritul timpului liberalismul economic, cu cele două elemente fundamentale: garantarea proprietății private și asigurarea libertății contractuale.

Modul în care o Constituție reglementează exercițiul drepturilor bazate pe instituția proprietății private și publice, libertatea inițiativei private și domeniul concurenței determină modul în care va arăta viața economică și socială a națiunii.

În ultimă instanță, dezideratul unei societăți mature și echilibrate este să identifice, în limitele liberalismului politic și economic, toate soluțiile pentru a elimina excesele politice, economice și sociale, inconsecvențele și erorile economiei naționale, cu scopul unei distribuții juste a bunurilor economice la nivel social.

Doamnelor și domnilor,

Constituția din 1923 a României întregite face parte din patrimoniul constituțional democratic al statului român și a asigurat premisele modernizării și democratizării națiunii române.

La 100 de ani de la adoptarea acestei constituții, moștenirea sa democratică ne îndatorează să ducem aceste valori mai departe, să le apărăm cu orice preț și să definitivăm marea operă politică a liberalismului românesc, care a fost, este și va fi dezvoltarea accelerată a României ca parte integrantă a societății democratice occidentale. Aceasta este promisiunea noastră pentru viitor.

Vă mulțumesc!